

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології

Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньо-наукової програми

проф. Давидова І.О.

_____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з навчальної роботи

проф. Сташевська І.О.

_____ 2019 р.

Силабус

навчальної дисципліни

«Культурологія»

Освітньо-наукова програма – Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Галузь знань – 02 культура і мистецтво

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Харків – 2019

Силабус склав:

доктор культурології, професор кафедри культурології

Кравченко Олександр Васильович

Силабус затверджено на засіданні кафедри культурології
протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри культурології, к.п.н., доцент Босенко Т. В.

Силабус затверджено на засіданні групи забезпечення спеціальності 029
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», протокол №_1__ від
«27» серпня 2019 р.

Голова групи забезпечення

д. н. із соціальних комунікацій,

професор

Давидова І. О.

1. Загальна інформація про дисципліну

1.	Назва дисципліни	Культурологія
2.	Викладач	Кравченко Олександр Васильович
3.	Контактні дані викладача	kultart@ukr.net
4.	Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
5.	Рік підготовки	1
6.	Семестр	1
7.	Лекції (год.)	20
8.	Практичні (семінарські, лабораторні) заняття (год.)	10
9.	Самостійна робота (год.)	60
10.	Індивідуальна робота (год.)	-
11.	Кількість кредитів	3
12.	Загальна кількість годин	90
13.	Види поточного контролю	опитування, тестування, письмові роботи
14.	Вид підсумкового контролю	залік 1 сем.

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Дисципліна "Культурологія" є обов'язковою навчальною дисципліною, що має забезпечити необхідний базис для засвоєння спеціальних дисциплін та розвиток soft skills здобувачів.

Пререквізити та постреквізити дисципліни

«Культурологія» є освітнім компонентом програми, який призначений для поглиблення розуміння здобувачами основних підходів та методів наукового усвідомлення культури. Навчальний курс передбачає актуалізацію знань з філософії, історії культури, соціології, антропології, теорії комунікації, мистецтвознавства.

Курс спрямований на систематизацію знань щодо розвитку культурології та інших наук, методи яких дозволяють аналізувати культурні феномени. Вивчення курсу має сприяти розширенню дослідницької ерудиції здобувачів, усвідомленню ними спеціальних наукових проблем у контексті теорії культури, ознайомленню з науковим інструментарієм аналізу соціокультурних процесів та явищ.

2.2. **Мета вивчення навчальної дисципліни** – сформувати системне уявлення щодо сучасних наукових принципів та методів дослідження культури в актуальних дисциплінарних контекстах.

2.3. **Завдання вивчення навчальної дисципліни:**

- проаналізувати специфіку наукового пізнання культури;
- визначити парадигми формування культурології
- виявити особливості культурології як стратегії дослідження культури;
- простежити теоретико-методологічну варіативність в системі культурологічного знання;
- ознайомити з концептуальними настановами та базовими поняттями теорії культури;
- зазначити методологічний діапазон сучасних досліджень культури;
- виявити специфіку сучасного наукового інструментарію досліджень культури;

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисциплін:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- Здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях у науковій діяльності.
- Здатність до пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел.

2.5. **Результати навчання**

Згідно з вимогами програми вивчення дисципліни аспіранти, здобувачі повинні **знати:**

- генезу наукового знання про культуру

- основні теоретичні підходи до вивчення культури;
- способи структурування наукового знання про культуру;
- методи аналізу культурних форм, процесів і практик,
- варіанти типологізації культури;
- базові поняття та категорії культурології;
- місце культурології у науковому пізнанні культури;

Уміти:

- аналізувати існуючі підходи до усвідомлення культури;
- застосовувати навички критичного мислення щодо результатів наукового аналізу культурних феноменів;
- порівнювати підходи щодо аналізу культури та визначати їх евристичний потенціал;
- визначати парадигми дослідження культури в межах різних історичних періодів,
- застосовувати категорії культурології для ефективного аналізу соціальних практик;

Мати навички:

- аналізу та реферування текстів культурологічного спрямування;
- ефективного застосування певних підходів та методів у науковому дослідженні;
- визначення соціокультурних аспектів дисертаційного дослідження,
- здійснення комунікацій з представниками інших професій, брати участь у наукових дискусіях;

3.Програма навчальної дисципліни

Тематика курсу

Найменування розділу, теми	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
<i>Змістовий блок 1. Історична динаміка інтелектуальних рефлексій культури</i>					
Тема 1. Змістові виміри поняття «культура» культури в Античності та Середньовіччі.	лекція	1, 7, 9, 10, 59	2	5	

Тема 2 Концептуалізація культури у Європі у добу Просвітництва	лекція,	1, 7, 11, 13, 23, 59	2	5	
Тема 3. Інтелектуальні парадигми аналізу культури в модерну добу	лекція	1, 13, 15, 23, 59	2	5	
Тема 4. Науки про культуру у ХХ ст.	лекція	1, 3, 52, 57, 59	2	5	
Тема 5. Культурологія як система наукових знань.	лекція,	4, 7, 23, 27, 28, 34, 52, 57, 59	2	5	
<i>Змістовий блок 2 Методологічні аспекти досліджень культури.</i>					
Тема 6. Філософські аспекти культурології.	лекція, семінар	7, 12, 21, 24, 30, 34, 42, 45, 53, 54	4	7	
Тема 7. Культура в історичних дослідженнях	лекція, семінар	5, 10, 29, 47, 53, 54, 58,	4	7	
Тема 8. Антропологічні концепції культури	лекція, семінар	3, 9, 15, 22, 33, 35, 38	4	7	
Тема 9. Соціологічні виміри культури	лекція, семінар	8, 10, 13, 18, 32, 35, 57	4	7	
Тема 10. Літературознавчі, мовознавчі та мистецтвознавчі студії культури.	Лекція. семінар	37, 44, 45, 46, 51, 60	4	7	
Усього			30	60	

4. Тематика семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Тема 6. Філософські аспекти культурології.	2
2	Тема 7. Культура в історичних дослідженнях	2
3	Тема 8. Антропологічні концепції культури	2
4	Тема 9. Соціологічні виміри культури	2
5	Тема 10. Літературознавчі, мовознавчі та мистецтвознавчі студії культури.	2
Разом:		10

Семінарське заняття № 1. Філософські аспекти культурології. – 2 год.

Мета: осмислити специфіку філософського усвідомлення культури.

Питання:

1. Культура як ідея.
2. Аксиологічна інтерпретація культури.
3. Герменевтична візія культури.
4. Феноменологія культури.

Література:

1. Бистрицький Є. К. Філософський образ культури та світ національного буття // Феномен української культури: методологічні засади осмислення. — Київ: Фенікс, 1996. — С.62-90. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. / С. М. Гатальська. — Київ : Либідь, 2005. - 328 с
2. Гуревич П. С. Философия культуры. / П. С. Гуревич.—Москва : Nota Bene, 2001. 352 с.
3. Дяченко М. В. Філософські виміри культури / М. В. Дяченко. — Х.: ХДАК, 2007. — 206 с.
2. Карпенко И. В. Философское пространство культуры: человек философствующий и человек повседневности / И. В. Карпенко. — Х. : ХГУ им. В. Н. Каразина, 2006. — 292
4. Межуев В. М. Культура как предмет философского знания //В диапазоне гуманитарного знания. Сборник к 80-летию профессора М. С. Кагана. Серия «Мыслители», вып.4. СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2001.
5. Поздняков Э. А. Философия культуры : монография / Э. А. Поздняков. — 2-е, исправленное и дополненное. — Москва : Весь Мир, 2015. — 608 с.
6. Флиер А. Я. Культурология для культурологов: Учебное пособие для магистрантов и аспирантов, докторантов и соискателей, а также преподавателей культурологии. / А. Я. Флиер. -- М.: Академический Проект, 2000.— 496 с.
7. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник / Ю. О. Шабанова. — Дніпро : ЛПРА, 2019. — 240 с.

Семінарське заняття № 2. Культура в історичних дослідженнях. – 2 год.

Мета: осмислити значимість принципу історизму у розумінні культури.

Питання:

1. Історія та культура: смисли понять та ступінь їх співвідносності.
2. Культура та цивілізація.
3. Історичні типології культури .
4. Історія культури та культурна історія

Література:

1. Бёрк П. Что такое культуральная история? / П. Берк. - М.: ВШЭ, 2015.
2. Историческая культурология / [ред. совет: Э. А. Шулепова (отв. ред.) и др.]. — Москва : Академический проект : Альма Матер, 2015. — 794 с.
3. Савельева, И. М., Полетаев, А. В. Социология знания о прошлом : учеб. пос. для вузов. / И. М. Савельева, А. В. Полетаев : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005.— 476 с.

4. Флиер А.Я. Очерки теории исторической динамики культуры. Монография. Электронное издание. / А. Я. Флиер – М.: ООО «Издательство «Согласие», 2015 - 528 с.
5. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XXI ст.): монографія: у 2 т. / В. М. Шейко. – Х.: Основа, 2001. – Т.1. – 520 с.; Т.2 – 400 с.
6. Яковенко Н. М. Вступ до історії / Н. М. Яковенко. — Київ : Критика, 2007. — 376 с
7. Ясперс К. Смысл и назначение истории : пер. с нем. Москва : Политиздат, 1991. 527 с.

Семінарське заняття № 3. Антропологічні концепції культури – 2 год.

Мета: проаналізувати антропологічні витоки теорії культури.

Питання:

1. Емпіричний і теоретичний рівні антропологічного дослідження культури.
2. Антропологічні типології культури.
3. Культура як спосіб життя.
4. Традиція та новація як складові культурної практики.

Література:

1. Белик А. А. Культурная (социальная) антропология. Учеб. пособие. / А. А. Белик. — М.: РГГУ, 2009. — 613 с
2. Гірц К. Влияние концепции культуры на концепцию человека // Антология исследований культуры. Т.1. Интерпретация культуры. Санкт-Петербург: Университетская книга, 1997. - С.115-138
3. Клакхон К. Зеркало для человека. Введение в антропологию. /Пер. с англ./ Клайд Кен Мейбен Клакхон. – С-Пб., : Евразия, 1998. — 352 с.
4. Маркарян Э. Теория культуры и современная наука: (логико-методологический анализ) / Э. Маркарян.– Москва: Мысль, 1983. – 284 с.
5. Мельник В. М. Нариси з теорії соціокультурної антропології. Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2015. – 552 с.
6. Орнатская Л. А. Понятие культуры в культурной антропологии: некоторые тенденции // Studia culturae. — СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2001. — Вып. 1. — С. 9-28.

Семінарське заняття № 4. Соціологічні виміри культури. – 2 год.

Мета: визначити та осмислити фундаментальні категорії соціології культури.

Питання:

1. Культура та суспільство.
2. Соціологічні типології культури.
3. Культура як комунікація

4. Динаміка культури.

Література:

1. Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман. – М.: Логос, 2005. – 390 с.
2. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. — М.: Медиум, 1995. — 323 с
3. Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс, К. Бердсолл. – 2-е изд., вып. по 4-му англ. изд., полн. перераб. и доп. – М. : Эдиториал УРСС, 2005. – 629 с.
4. Ионин Л. Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие. / Л. Г. Ионин. Учеб. пособ. для студентов вузов.– Москва: Логос, 2000. – 431 с.
5. Парсонс Т. Социальная система / Пер с англ. — М.: Академический проект, 2018. — 529 с.
6. Победа Н. Социология культуры / Н. Победа. – Одеса: Астропринт, 1997. – 224 с.
7. Соціологія культури : навч. посібник / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін./ за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. – Київ : Каравелла, Львів: Новий Світ-2000, 2002. – 334 с.
8. Сорока Ю. Г. Соціологія культури : навч.-метод. посіб. / Ю. Г. Сорока. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 135 с
9. Манхейм К. Избранное: Социология культуры / К. Манхейм. – М.; СПб.: Университетская книга, 2000. – 501 с.
10. Мертон Р. К. Социальная теория и социальная структура. — М.: АСТ:АСТ, 2006. — 873 с.
11. Шацкий Е. Утопия и традиция / Е. Шацкий. – М. : Прогресс, 1990. – 456 с.

Семінарське заняття № 5. Літературознавчі, мовознавчі та мистецтвознавчі студії культури. – 2 год.

Мета: розглянути специфіку мистецького опанування культури.

Питання:

1. Культура як символ
2. Культура як текст.
3. Культура як артефакт.
4. Культура як творчість.

Література:

1. Иглтон Т. Идея культуры. / Т. Иглтон – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2012.– 192 с.
2. Лотман Ю. М. Семиосфера. / Ю. М. Лотман.– Санкт-Петербург: Искусство—СПБ, 2000. — 704 с.
3. Люббе Г. В ногу со временем: сокращенное пребывание в настоящем / пер. с нем. Г. Люббе– М.: НИУ ВШЭ. – 456 с.
4. Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры. Москва : Искусство, 1991. 588 с.

5. Рабинович В.Л. Культура как творчество// Фундаментальные проблемы культурологии: В 4 т. Том I: Теория культуры / отв. ред. Дм. Спивак. - СПб.: Алетейя, 2008, с. 242-250.
6. Руднев, В.П. Словарь культуры XX века [Текст] / В.П. Руднев. -Москва : АГРАФ, 1999. - 384 с
7. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста і В.Тейлора; Пер. з англ. В. Шовкун; Наук. ред. пер. О.Шевченко. – К.: Видво Соломії Павличко "Основи", 2003. – 503
8. Фейнберг Е. Л. Две культуры. Интуиция и логика в искусстве и науке / Е. Л. Фейнберг. — М. : Наука. Главная редакция восточной литературы, 1992. — 251 с.

5.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1.	Тема 1. Змістові виміри поняття «культура» культури в Античності та Середньовіччі.	4
2.	Тема 2 Концептуалізація культури у Європі у добу Просвітництва	4
3.	Тема 3. Інтелектуальні парадигми аналізу культури в модерну добу	4
4.	Тема 4. Науки про культуру у XX ст.	4
5.	Тема 5. Культурологія як система наукових знань.	4
6.	Тема 6. Філософські аспекти культурології.	8
7.	Тема 7. Культура в історичних дослідженнях	8
8.	Тема 8. Антропологічні концепції культури	8
9.	Тема 9. Соціологічні виміри культури	8
10.	Тема 10. Літературознавчі, мовознавчі та мистецтвознавчі студії культури.	8
Разом :		60

6.Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм контролю:

- 1) диспути, доповіді, проблемні семінари, індивідуальні та командні проекти;
- 2) тестування, опитування, проблемні семінари, моделювання професійних ситуацій,
- 3) обговорення, дискусія, мозковий штурм;
- 4) есе, рецензії, огляди, виконання письмових завдань

1. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Змістовий блок 1	Змістовий блок 2	Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Т 1-5	Т 6-10	40%	100 балів (100%)
20%	40%		

Шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою
90 – 100	A (відмінно)	зараховано
82 – 89	B (дуже добре)	
74 – 81	C (добре)	
64 – 73	D (задовільно)	
60 – 63	E (достатньо)	

35 – 59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номери розділу
1.	Опорні конспекти лекцій	1-2
2.	Навчальні посібники. Кейси	1-2
3.	Силабус	1-2
4.	Плани семінарських занять	1-2
5.	Засоби підсумкового контролю	1-2

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література.

1. Багдасарьян Н.Г. Культурология : учебник для вузов. — М.: Юрайт, Высшее образование, 2010. — 495 с.
2. Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман. — М.: Логос, 2005. — 390 с.
3. Белик А. А. Культурная (социальная) антропология. Учеб. пособие. / А. А. Белик. — М.: РГГУ, 2009. — 613 с
4. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. — М.: Медиум, 1995. — 323 с.
5. Бёрк П. Что такое культуральная история? / П. Берк. - М.: ВШЭ, 2015.
6. Бистрицький Є. К. Філософський образ культури та світ національного буття // Феномен української культури: методологічні засади осмислення. — Київ: Фенікс, 1996. — С.62-90.
7. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. / С. М. Гатальська. — Київ : Либідь, 2005. - 328 с
8. Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс, К. Бердсолл. — 2-е изд., вып. по 4-му англ. изд., полн. перераб. и доп. — М. : Эдиториал УРСС, 2005. — 629 с.

9. Гирц К. Влияние концепции культуры на концепцию человека // Антология исследований культуры. Т.1. Интерпретация культуры. Санкт-Петербург: Университетская книга, 1997. - С.115-138
10. Горбатов А. В. Основные школы и концепции культурологии: Уч. пособие. /А. В. Горбатов, Ю. И. Михайлов. – Кемерово: Кемеровский госуниверситет, 2000.
11. Гуревич П. С. Культурология: Учебник для вузов. / П. С. Гуревич. – М.: Гардарики, 1999.
12. Гуревич П. С. Философия культуры. /П. С. Гуревич. – Москва : Nota Bene, 2001. 352 с.
13. Дианова В.М. Культурология: основные концепции: Уч. пособие. / В. М. Дианова. – СПб.: Спб.У., 2005.
14. Дяченко М. В. Філософські виміри культури / М. В. Дяченко. – Х.: ХДАК, 2007. – 206 с.
15. Иконникова С.Н. История культурологических теорий: Уч. пособие. / С. Н. Иконникова.– СПб.: Питер, 2005.
16. Иглтон Т. Идея культуры. / Т. Иглтон – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2012.– 192 с.
17. Ильенков Э. В. Философия и культура / Э. В. Ильенков. – М.: Политиздат, 1991. – 464 с.
18. Ионин Л. Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие. / Л. Г. Ионин. Учеб. пособ. для студентов вузов.– Москва: Логос, 2000. – 431 с.
19. Историческая культурология / [ред. совет: Э. А. Шулепова (отв. ред.) и др.]. — Москва : Академический проект : Альма Матер, 2015. — 794 с.
20. Кармин А.С. Культурология: Учебник для вузов./ А. С. Кармин. – СПб.: Лань, 2004.
21. Карпенко И. В. Философское пространство культуры: человек философствующий и человек повседневности / И. В. Карпенко. — Х. : ХГУ им. В. Н. Каразина, 2006. — 292.
22. Клакхон К. Зеркало для человека. Введение в антропологию. /Пер. с англ./ Клайд Кен Мейбен Клакхон. – С-Пб., : Евразия, 1998. — 352 с.
23. Кравченко О. В. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації: монографія / О. В. Кравченко. – Х.: ХДАК, 2011. – 296 с.
24. Крымский, С. Б. Эпистемология культуры: введение в обобщенную теорию познания / С. Б. Крымский, Б. А. Парахонский, В. М. Мейзерский. – К. : Наук. думка, 1993. – 262 с.
25. Культурология. XX век: Энциклопедия. В 2 т. – СПб: Алетрейя, 1998. – Т.1. - Т.2.
26. Культурология. XX век : антология / гл. ред. и сост. С. Я. Левит. – М. : Юрист, 1995. – 703 с.
27. Культурология как наука: за и против / под ред. А. С. Запесоцкого. – СПбГУП, 2009. – 108 с.
28. Культурология: Учебник / Под ред. Ю.Н. Солонина, М.С. Кагана. – М.: Юрайт – Издат, 2005.
29. Левчук Л. Т. Історія світової культури : навч. пос. для студ. гуманіт. спец. вузів / Л. Т. Левчук, В. С. Грищенко, В. В. Єфіменко та ін. Київ : Либідь, 2000. – 368 с.
30. Левяш И.Я. Культурология: Курс лекций. – Минск: Тетра Системс, 1998.
31. Лотман Ю. М. Семиосфера. / Ю. М. Лотман.– Санкт-Петербург: Искусство—СПБ, 2000. — 704 с.
32. Манхейм К. Избранное: Социология культуры / К. Манхейм. – М.; СПб.: Университетская книга, 2000. – 501 с.
33. Маркарян Э. Теория культуры и современная наука: (логико-методологический анализ) / Э. Маркарян.– Москва: Мысль, 1983. – 284 с.

34. Межуев В. М. Культура как предмет философского знания //В диапазоне гуманитарного знания. Сборник к 80-летию профессора М. С. Кагана. Серия «Мыслители», вып.4. СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2001.
35. Мельник В. М. Нариси з теорії соціокультурної антропології. / В. М. Мельник.– Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2015. – 552 с.
36. Мертон Р. К. Социальная теория и социальная структура./ Пер с англ. — М.: АСТ:АСТ, 2006. — 873 с.
37. Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры. Москва : Искусство, 1991.– 588 с.
38. Орнатская Л. А. Понятие культуры в культурной антропологии: некоторые тенденции // Studia culturae. — СПб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2001. — Вып. 1. — С. 9-28.
39. Парсонс Т. Социальная система / Пер с англ. — М.: Академический проект, 2018. — 529 с.
40. Платонова Э. Е. Культурология: Уч. пособие. / Э. Е. Платонова. – М.: Академ. проект, 2003.
41. Победа Н. Социология культуры / Н. Победа. – Одеса: Астропринт, 1997. – 224 с.
42. Поздняков Э. А. Философия культуры. / Э. А. Познякова.– Изд. 2-е, исп. и доп. Москва : Весь мир, 2015. – 608 с.
43. Попович, М. В. Національна культура і культура нації / М. В. Попович. – К. : Тов-во «Знання» України, 1991. – 64 с.
44. Рабинович В.Л. Культура как творчество// Фундаментальные проблемы культурологии: В 4 т. Том I: Теория культуры / отв. ред. Дм. Спивак. - СПб.: Алетейя, 2008, с. 242-250
45. Розин В.М. Культурология: Учебник для вузов. В. М. Розин. – М.: Форум, 1998.
46. Руднев, В.П. Словарь культуры XX века [Текст] / В.П. Руднев. -Москва : АГРАФ, 1999. - 384 с
47. Савельева, И. М. Социология знания о прошлом : учеб. пос. для вузов. / И. М. Савельева, А. В. Полетаев : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005.– 476 с.
48. Сорока Ю. Г. Соціологія культури : навч.-метод. посіб. / Ю. Г. Сорока. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 135 с
49. Соціологія культури : навч. посібник / за ред. О. М. Семашка, В. М. Пічі. – Київ : Каравелла, Львів: Новий Світ-2000, 2002. – 334 с
50. Фейблман Дж. Типы культуры // Антология исследований культуры. Т. 1: Интерпретация культуры. Санкт-Петербург : Университетская книга, 1997. С. 203–221.
51. Фейнберг Е. Л. Две культуры. Интуиция и логика в искусстве и науке / Е. Л. Фейнберг. — М. : Наука. Гл. Ред. вост. Лит., 1992. — 251 с.
52. Флиер А. Я. Культурология для культурологов: Учеб. Пособ. / А. Я. Флиер. – М.: Академический Проект, 2000.— 496 с.
53. Флиер А. Я. Очерки теории исторической динамики культуры. Монография. Электронное издание. / А. Я. Флиер – М.: ООО «Издательство «Согласие», 2015 - 528 с.
54. Черная Л.А. Культурология: основы теории./ Л. А. Черная. – М.: Логос, 2003.
55. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник / Ю. О. Шабанова. – Дніпро : ЛІРА, 2019. – 240 с.
56. Шацкий Е. Утопия и традиция / Е. Шацкий. – М.: Прогресс., 1990. – 456 с.
57. Шендрик А. И. Теория культуры: учеб. пособие для вузов по спец. «Культурология»./ А. И. Шендрик.– Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 519 с.
58. Шейко В. М. Історія світової культури: Навч. посібник. / В.М. ШейкоВ.М., О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. – М.: Кондор.– 2006.– 408 С.

59. Шейко В.М. Культурологія: навчальний посібник. / В. М. Шейко, Ю.П. Богуцький, Е. В. Германова де Діас. – Харків: ХДАК, 2011. – 473с.
60. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора ; пер. з англ. В. Шовкун ; наук. ред. пер. О. Шевченко. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
61. Яковенко Н. М. Вступ до історії / Н. М. Яковенко. — Київ : Критика, 2007. — 376 с

Додаткова література.

1. Апинян Т.А. Мифология: теория и событие: Учебник для вузов. – СПб.: СПбГУ, 2005. – 281 с.
2. Барг М.А. Эпохи и идеи: Становление историзма. –М., 1987. –348 с.
3. Бердяев Н. Смысл истории. –М., 1990. –176 с.
4. Бердяев Н.А. Человек и машина // Вопросы философии. – 1989. – № 2. – С. 147-162.
5. Барт Р. От произведения к тексту // Барт Р.Избранные работы. Семиотика и поэтика. – М.: Прогресс, 1989. – С.413-423.
6. Барт Р. Разделение языков // Барт Р.Избранные работы. Семиотика и поэтика. – М.: Прогресс, 1989. – С. 519-534.
7. Барт Р. Структурализм как деятельность // Барт Р.Избранные работы. Семиотика и поэтика. – М.: Прогресс, 1989. – С. 253-261.
8. Баткин Л.М. Два способа изучать историю культуры // ВФ.–1986. –№12.
9. Блок М. Апология истории или Ремесло историка. –М., 1986. –256 с.; 1990.
10. Бойченко І. В. Філософія історії / Підручник. –К., 2000. –732 с.
11. Білик Я. Дослідження ігрового феномену в культурі. – Х.: Константа, 1998. – 143 с.
12. Бидни Д. Понятие ценности в современной антропологии // Культурология XX века: Аксиология, или философское исследование природы ценностей. – М.: ИНИОН РАН. – С. 12-44.
13. Вебер М. Критические исследования в области логики наук о культуре // М. Вебер. Избранные произведения. – М.: Прогресс, 1990. – С. 450-464.
14. Воеводина Л.Н. Мифология и Культура. – М.: Институт обществ. исследований, 2002. – 384 с.
15. Вундт В. Миф и религия // История религии. От слова к вере.
16. Грицак, Я. Страсті за націоналізмом : іст. есеї / Я. Грицак. – К. : Критика, 2004. – 344 с.
17. Данилевский Н.Я. Россия и Европа. – М.: Книга, 1991. – 574 с.
18. Доусон К.Г. Религия и культура. – СПб.: Алетрейя, 2001.- 281 с.
19. Ідея культури: виклики сучасної цивілізації. - відп. ред. Бистрицький Є. К. – К., 2003;
20. Ильин, И. П. Постструктурализм. Деконструкция. Постмодернизм / И. П. Ильин. – М. : Интрада, 1998. – 255 с. 161.
21. Каган М.С. Системный подход и гуманитарное знание. –М., 1991.
22. «Предмет и метод истории культуры» (Круглый стол) // ИСССР. –1979. –№6. –С. 95–150.
23. Кассирер Э. Опыт о человеке. Введение в философию человеческой культуры. – // Кассирер Э. Избранное. Опыт о человеке. – М.: Гардарика, 1998.
24. Кісь, Р. Глобальне – національне – локальне (соціальна антропологія культурного простору) / Р. Кісь. – Л. : Літопис, 2005. – 300 с.
25. Кэмпбелл Д. Мифический образ. - М.: АСТ, 2002.- 688 с.
26. Лосев А.Ф. Диалектика мифа. – Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М.: Политиздат, 1991. – С. 21-186.
27. Лотман Ю.М. Три функции текста // Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Языки русской литературы, 1996. – С. 11-22.

28. Лотман Ю.М. Понятие границы // Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Языки русской литературы, 1996. – С. 175-192.
29. Лотман Ю.М. Проблема исторического факта. // Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Языки русской литературы, 1996. – С.301-306.
30. Лотман Ю.М. Семиотическое пространство // Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Языки русской литературы, 1996. – С. 163-174.
31. Люббе Г. В ногу со временем: сокращенное пребывание в настоящем / пер. с нем. Г. Люббе – М.: НИУ ВШЭ. – 456 с.
32. Майданов А.С. Миф как источник знания. // Вопросы философии. – 2004. - № 9. – С. 91-105.
33. Массовая культура: Уч. пособие. – М.: Альфа – М.: ИНФРА, 2004. – 303 с.
34. Мелетинский Е.М. Мифологический словарь. – М.: Сов. Энциклопедия, 1991. – 736 с.
35. Мелетинский Е.М. Поэтика мифа. – М.: Наука, 1976. – 407 с.
36. Миронов В. Б. Техника и человек: историко-культурный аспект. – М.: Мол. гвардия, 1988. – 238 с
37. Мид М. Типология культур // Хрестоматия по культурологии: Учеб. Пособие / Сост. А. И. Кравченко. – М.: ТК Велби, Изд.-во Проспект, 2006. – С. 60-82.
38. Миф и религия: Антология мысли. – М.: Эксмо; СПб.: Terra Fantastica, 2002.
39. Моль А. Социодинамика культуры. – М.: Прогресс, 1973. – 406 с.
40. Ницше Ф. Рождение трагедии, или эллинство и пессимизм // Фридрих Ницше. – Сочинения: В 2 т. – Т.1. - М.: Мысль 1990. – С. 47-157.
41. Петров М. К. Язык, знак, культура.- М.: Наука, 1991.- 328 с.
42. Почепцов Г. Г. Коммуниктивные аспекты семантики. – К.: Вища школа, 1987. – 131 с.
43. Попович М.В. Фаустівський дух (В кн. “Червоне століття”) // Вісник НАН України. – 2002. - № 4. – С. 50-57.
44. Риккерт Г. Науки о природе и науки о культуре // Культурология. XX век. Антология. – М.: Юрист, 1995. – С. 69-103.
45. Свасьян К. А. Проблема символа в современной философии. – Благовещенск: Благовещенский гуманитар. колледж, 2000.- 224 с.67.
46. Семиотика / Сост. Ю.С. Степанов. – М.: Радуга, 1983. – 636 с.
47. Сорокин П. Социокультурная динамика // Питирим Сорокин. Человек. Цивилизация. Общество. М.: Политиздат, 1992. – С. 425-504.
48. Стеблин-Каменский М.И. Миф. – Л.: Наука, 1976. – 103 с.
49. Степанов Ю. С. В мире семиотики. – Семиотика / Сост. Ю.С. Степанов. – М.: Радуга, 1983. – С. 5-36.
50. Сулимов В. А., Фадеева И. Е. Коммуникативное пространство современной культуры: знаки и символы // Философские науки. - 2004.- № 4.- С.28-42.
51. Тавризян Г. М. Техника. Культура. Человек. – М.: Наука, 1986. –199 с.
52. Тавризян Г. М. О. Шпенглер, Й. Хейзинга: две концепции кризиса культуры. – М.: Искусство, 1989. – 269 с..
53. Тайлор Э. Б. Первобытная культура. – М.: Политиздат, 1989. – 573 с.
54. Тойнби А. Постигание истории. – М.: Айри-пресс, 2003. – 638 с.
55. Тоффлер О. Третья хвиля. – К.: Всесвіт, 2000. – 475 с.
56. Уайт Л. Энергия и эволюция культуры // Работы Л.А.Уайта по культурологии. – М., 1996. – 97-125.
57. Уайт Л. Культурология // Работы Л.А. Уайта по культурологии (Сб. переводов). – М.: ИНИОН, 1996.
58. Хейзинга Й. Homo ludens. – М.: Прогресс-академия, 1992. – 460 с.
59. Хьюбнер К. Истина мифа. – М.: Республика, 1996. – 448 с.

60. Швейцер А. Упадок и возрождение культуры // Швейцер А. Благоговение перед жизнью. – М.: Прогресс, 1992. – С. 41-79.
61. Шпенглер О. Человек и техника // Культурология. XX век. Антология. – М.: Юрист, 1995. – С. 454-465.
62. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. – В 2 т. – Т.1. – М.: Мысль, 1993. – С. 345-355.
63. Элиаде М. Аспекты мифа / М. Элиаде. – М.: Академ. проект; Парадигма, 2005. – 224 с.
64. Энциклопедия символов / В.Я. Шейнина. – М., 2002.

Питання для самоконтролю.

1. У чому особливість сприйняття культури в Античності?
2. Визначте основні ідеї в усвідомленні культури за часів Просвітництва.
3. Визначте наукові підходи до розуміння культури, які виявилися найбільш продуктивними у XIX ст.
4. Визначте ключові категорії, у яких осмислювалася культура у другій половині XIX ст.
5. Зазначте провідні напрями дослідження культури на початку XX ст.
6. Визначте проблемне поле досліджень культури у середині XX ст.
7. Охарактеризуйте парадигми осмислення культури у другій половині XX ст.
8. Визначте етапи інституціалізації культурології як сфери наукової практики.
9. Визначте особливості культурології як системи знання.
10. Визначте специфіку філософського усвідомлення культури.
11. Поясніть методологічну особливість філософії культури.
12. Основні філософські методи, які використовуються у культурології?
13. Визначте відмінності між культурологією та філософією культури.
14. Поясніть особливості історичного підходу до культури.
15. Обґрунтуйте взаємозалежність історії та культури.
16. Як втілюється принцип історизму в культурології?
17. Визначте ступінь теоретичної взаємозалежності антропології та культурології.
18. У чому специфіка усвідомлення культури в антропології?
19. Визначте методологічний зв'язок культурології з антропологією.
20. Що є предметом соціології культури?
21. Визначте ступінь методологічної сумісності соціології культури та культурології.
22. У чому схожі та чим відрізняються предметні поля мистецтвознавства та культурології?

23. Виявіть та обґрунтуйте методологічний взаємозв'язок мовознавство та літературознавство з культурологією?
24. Обґрунтуйте можливі епістемологічні виміри культурології у сучасній науці.
25. Визначте найбільш актуальні методологічні проблеми сучасної культурології.

Навчальне видання

Силабус
навчальної дисципліни
«Культурологія»
Освітньо-наукова програма – Інформаційна, бібліотечна та архівна
справа
Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Галузь знань – 02 культура і мистецтво
Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Укладач:
Кравченко О. В.

Комп'ютерний набір
Кравченко О. В.

План 2019

Підп. до друку _____ Формат 60x84 1/16

Папір для мн. ап. Друк. офс. Ум. друк. арк. _____ Обл.-вид. арк. _____

Тираж 100 прим. Зам № _____. Безоплатно

ХДАК, 61057, Харків-57, Бурсацький узвіз, 4

Ротапринт ХДАК